בטאון מרכז ההסתדרות
הציונית האחידה
של
שארית הפליטה
בגרמניה
וההנהגה הראשית
של
„גוער חלוצי מאוחד"
(„ג ח מ")

נ י צ ו ץ

עוד לא אבדה תקותנו!

מינכן
י"א כסלו התש"ו
16—XI—1945
4 (49)
שנה ששית
*
דו־שבועון

בשעת הכרעה.

פתרון שאלת א"י הגיע עתה לתקופה המכרעת ביותר. הפגישה בין טרומן ואטלי היא בלי כל ספק אחד המאורעות הפוליטיים אחרי המלחמה, היוצאים מגדר הרגיל. בפגישה הזאת ידונו שני הגדולים על השאלת הבין־לאומיות, שצפו על הפרק ותובעות את פתרונן עוד מיום גמר המלחמה ושה־„חלופי גברא" וחלוף הממשלה באנגליה הסביכו אותן עוד יותר. ואין כל תימה בדבר ששאלות א"י עומדת על הפרק בפגישה חשובה זו, בה הפרופ' ויצמן משתתף בדיון השאלה הזאת.

מפלגת הפועלים האנגלית שלקחה את רסן הממשלה בידה בשעה גורלית לאנגליה ולעולם כולו, קבלה על עצמה תפקידים פוליטיים וסוציאליים־איקונומיים, שאין בכוחותיה היא למלא אותם בלי עזרה מתמדת מארצות חברית. עזרה זו לא רק שלא נתנה לה ע"י בני בריתה, אלא מורגשת היתה נטיה להפריע למשלת הפועלים, בשל סבות מובנות ובלתי מובנות. מכאן, קוצר ידה של ממשלת הפועלים להתגבר על הקשיים המרובים, הקשורים בביצועה של התכנית הפוליטית והסוציאלית, שאותה קבלה על עצמה לפני הבחירות לפרלמנט ואשר בגללה רחשו אימון למפלגת הפועלים ההמונים הרחבים. להפריע הצטרפו החוגים הרכושניים התוקפניים והמנגנון הביורוקרטי הישן, שמאחורי הקלעים הוא המציין את הקו הפוליטי ושהנו הדבר האמתי של הממשלה. הם אינם נותנים למפלגה את האפשרות להגשים בחיים את השנויים הסוציא־ליים והפוליטיים.

מזה נובעת גם האכזבה הגדולה שלנו באי מלוי התכ־מחה, שנתנה מפלגת הפועלים לעם ישראל לפני הבחירות, שהצהירה שינוי במדיניות הספר הלבן ונקטה למעשה בתכ־סים הדחיה גם בנוגע לפתרון שאלת א"י.

בשל חולשת הממשלה האנגלית נוצרה מתיחות בין הממשלה לבין המפלגה ובין המפלגה והחמונים, שרחשו לה אימון, וראו בממשלה שלוח, שלא מלא את שליחותו.

עמדתה של ארצות הברית לשאלת א"י היא, לכאורה, ברורה לנו, מאחר שלא פעם תבע נשיאם טרומן ממשלת בריטניה, שהאחרונה תמלא את הבטחתה לעם ישראל ושתתן יד לעליה יהודית המונית לא"י. אמנם, אנגליה ראתה בזה א־הבנה מצד בן־בריתה לקשיים המרובים ומעין דחיקת הקץ במזיד, שעלולה, כביכול, לגרום לה קשיים מהעולם המושלמי וחתירה תחת יסודות האימפריה הבריטית, באשר גם ביתר השאלות הפוליטיות לא מראה ממשלת אה"ב את רצונה לעזור לאנגליה.

הפגישה בין טרומן ואטלי היא, איפוא, נקודת מפנה בפוליטיקה הבין—לאומית של בנות הברית. בפגישה זו, יבורר, אם הפוליטוקה של שתי הממשלות תזדהה להבא ואם בכלל תהיה לשון משותפת בין שני הגדולים ברסטוורציה של העולם אחרי המלחמה. אין בפגישה זאת מקום לדברים המשתמעים לשתי פנים. שאלות „פצצת האטום", חלוקת הגפט וכדומה אינן יכולות לשמש משחק להבטחות והצהרות. כאן יבוררו דברים כהויתם ויוסקו מסקנות ידועות. והדברים מכוונים גם כלפי שאלת א"י, התובעת בפגישה הזאת סוף סוף את פתרנה.

טובן, שבאן תתברר לנו עמדתן של ארצות הברית, ואם היא באמת חיובית—אין שום ספק שטרומן ידרוש עקביות מאנגליה בהגשמת החלטות הפגישה.

החוגים היהודיים באמריקה נוקטים בכל האמצעים להשפיע בתוקף דרישתם לפתרון חיובי צודק על נשיאם ועל מהלך הענינים שלנו בפגישה.

אין אנו יודעים, אם באמת נצא מפגישה זאת מנצחים, אך אחת ידועה לנו: תהיינה התוצאות אשר תהיינה, דרכנו— לנו ברורה היא.

הישוב בא"י הראה את נכונותו לפתור את שאלת עלית הניצולים על אף הכל ולמרות כל הקשיים, ואנו הש־ארית, שאין לנו שיור רק דרך העליה, מחכים לתוצאות הפגישה, האומרת להכריע בשאלה החיונית שלנו: במתיחות יוצאת מן הכלל, אך, נוקטים אנו בכלל, שאין לסמוך על חסד לאומים ואין לבטוח בנדיבים.

התעפלה היא הנשק היחידי, שנשאר לנו ובו נאחז, ואת גורלנו בעצמנו נעצב, ויהי מה!

א. מ.

הם אינם הפקר!

אחרי התאונה הנוראה נשארו בין שארית הפליטה יתומים עלובים משמימים בבדידותם, כי אין שום דמיון בין יתום מסוג זה ליתום שנתיתם מאביו, אמו או משניהם יחד. כאן לפנינו יתומים שאין להם אפילו גואל וקרוב. רבו הקופצים עלי שארית פליטה עלובה זו. כל אחד רוצה להכניסם תחת כנפי דתו ולעשות נפשות למפלגתו. עבור פת הלחם שהחט־פנים מעניקים לילד הם כופים אותו ללכת הלוך והכרז על השתיכותו למפלגה. והילד בן ה־12 ובגיל עוד יותר רך, שאינו יודע, לדאבוננו, אפילו קרוא וכתוב, מתריע, שהוא משתיך דוקא למחנה האנשים, הרואים את העולם ראיה זו או אחרת. והנו נושא מתוך הכרה ברורה את דגל מפלגתו...

לו לא היה זה מכאיב היה זה יכול לשמש חומר הגון לבדיחות וזחיחות הדעת.

ומכיון שיתום אתה הכל דואגים לך, כל העולם כולו דואג לך. האחד רוצה להעבירך לאנגליה, השני לשבצריה ואף אחד לא עמד להודיע בפומבי, כי יתומים אלו אינם נחלת מפלגה ואינם יכולים לשמש חומר לכל מיני אמביציות. עלובים אלה הם בני האומה הדווית. מקום אחד ישנו בעולם

B1075

הצהרות ומציאות.

יפה נזכרה יום בו דפק בגיל כל לב יהודי דוי, יום בו קראו לחג—יום הכרזת בלפור. זה היה יום נצחון המשנה—נצחונה של אומה נאבקת עלי קיומה ונצחון הצדק האל אנושי. פכה האשר בלב ורחש הכרת תודה עלי שפתים נשא ברחוב היהודים, ותקלט האזן:

— עולת הדמים כלפי העם היהודי חוסלה!
— רק העם האנגלי חובב התנך יכל היה להוליד אישיות כבלפור.

— הצדק לא פשט את הרגל!
— פרשת כורש חדשה!
— הגאולה בידינו, עלינו רק להגביר מאמץ לקראת הבנין.
— ימי הטשיה מתקרבים!

נענה העם. נענה הנוער. נענה בדמיו ובחלבו ויחתר לקראת פתרון בעית חיינו.

והנה בגדל המאמץ לבנין, הרגיש הרגשנו, כי התנגדות למפעל חיינו הולכת וגדלה אף היא ודוקא מאותו צד שלא פללנו לו, ז"א מצדם של ידידנו. בראשית נראה לנו הדבר מוזר, כי אמרנו: בעניני קיום אומה, בעניני "חיות או חדול" לא יתכן אחד בפה ואחד בלב... והיה בגבר הכחות המת־נגדים לבנין ונכפל מאמצנו. בדמנו פדינו כל זרת ושעל אדמה, בה בשעה ששטחי אדמה מושלתים ענקיים שואגים אף היום מתוך השממה הצורבה: "החיינו וחיו! חלוצינו פתמו בגופותיהם את לוע תמות הנורא שקנן בבצות במשך מאות בשנים. וכשפסחנו על אבני הנגף שפגשנו בדרכנו הגיפות אנגליה, יד כורתת עלי בנין חיינו, יצרת את הספר הלבן שהיא הסתירה הכי גדולה לך והנו עלבון צדק מחפיר שאינו הולמך כיום—לוחמת מלחמת חיושר הבין לאומי. לא עמדה לנו המציאות שיצרנו, מציאות־אנדה, ששמה לאל את כל תורות מומחיכם לשאלות כח קליטת הארץ, תנובת הקרקע והתישבות. בטח ראית כיצד נדבקנו לצחיח הסלע, הזרמנו בו מדמנו ועסים חיינו. פרחה השממה ועמה פרח העם.

את רצית לחנוט עם בן 16 מליונים, עם בן תרבות עתיקה ורבת משקל, בכברת ארץ של ד אמות עלי ד אמות עלי זרת אדמה זו רצית להבטיח לעם זה חיים ושגשוג. ידענו רק לצון חמדת לך. בקשת להשתמט מהתחיבות הת־חיבת והנה העלית על פני העולם כלו ע"י הצעה זו חיוך רב פשר. מה מכאיב הוא הדבר, שאומה בת חמשים מליונים, בת שטח הגון במדינתה ובעלת קולוניות כה גדולות, השואפת לא רק להבטיח לנפשה קיום הגון, כי אם גם מרות, אינה תופסת, שגם לזולת יש הרצון והזכות לחיות. וכי יש לך ענין הבנה קל מזה?

למורת כל הכאב הכאבתם לנו לא נתאכזבנו בכם לחלוטין, נשאנו בעול, בנינו וניחל. ויחלנו למורת זה, שאנו למודי הנסיון הקשה ידענו שהקרקע עליה עומדות רגלינו צורבת את בשרנו. מושג זה לכם, המשורשים בקרקע, הוא זר לגמרי.

הנה בא הסיוט האיום ויצנוף גם אתכם בכנפיו ות־רד גם עליכם האימה נדלחה שלותכם ובטחונכם זועזע, הרגשתם מזה שאנו מרגישים כיום אחרי בוא השלום לכם. מתוך אפוננו שאבתם גם את ההתלהבות במלחמתכם עלי קיומכם, כי ידעתם באם ינצח השטן הלא עלול הוא לעשות גם בכם שמה כזאת למורת כל ההצהרות הידידותיות שהצהיר. נטבחנו, נשרפנו ויחד עם קדושינו עלתה בלהב תמימותנו והאמונה בצדק העמים. יש ונסינו, בעמדנו עלי מפתן הכליה, להצדיקכם, כי קצרה ידכם מלהושיע, אבל גם אז הרגשנו כי באלו נמנעתם מלאחז באמצעים ממשיים שטא יגידו מלחמת היהודים הם נלחמים! דום עמדתם מול תאונתנו. התנחמנו כי הצדק יופיע לכל הפחות אחרי מותנו, אחרי שתסתים פרשת הדמים. אמרנו: אם לא למעננו, הרי ידרשן את עלבון הצדק למען בניהם. למען הדור הבא, כי בבוא הדור הצעיר המתחנך ליושר, לשווין, למלחמה בעד תנאי קיום הגונים וישאלכם: הגידו נא בבקשה מה היה גורלה של שארית הפליטה של עם נדח, שנמלטה משיני הכליון? הלא היא מתהלכת בעד ראוה חי לצביעות והרשע השולטים בעולם. אזי תגידו לו: אנו נלחמנו את עלבון הצדק בכל אשר ראינוהו. פשטנו יד עזורת לעם זה ועזרנו לו בהקמת ביתו — ערובה שתאונה זו שעברה עליו לא תשנה. יצא שנתאכזבנו גם הפעם. היינו אסטרא בלגונתכם! נושא לרחמים וצדקה. ומאליהם צפים ועולים בזכרון ימי ועידת איוויון, בהם דפק כל עם על דלת חברו, בקש רשות כניסה ליהודי גרמניה ובעצמו הגיף את דלתות ביתו.

היום בשעה שהפקדתם את גורלנו, גורל פליטי הכליה וגורל כל אומתנו ואינכם פותחים את שערי הארץ, אין אנו יכולים להגיד לכם: ראינוכם בקצר ידכם ראינוכם במערומיכם! או למוזות לבבכם שנפסלה. אנו נהיה הראשונים שנצביע עלי פסולי זה. פתרון בעיתנו הוא, הוא אשר ישמש אבן בחן לכנותכם, לכנות הצהרותיכם לכל האומות ולקהל הפועלים שלכם.

נמוקכם, כי קצרה ידכם מלעזור בפתרון בעית קיומנו שאת חקושיים שבה הנכם מגישים לזולת לנתוח מתחת לאול־טרא מיקרוסקופ, אינו משכנע, אין זה הולם כלל את מדבי־רי גרמניה, יפן וממציאי פצצת האטום. והעיקר אין אנו דור־שים מכם שתלחמו את מלחמתנו. ראשית אל תפרינו, חטו קצת שכם לעזרה ואנו נשא לבדנו העול ויכביד כפי שיכביד. אנו יודעים רק אחת: לחיות אנו רוצים לא פחות מכם, ויש לנו הזכות לכך. בית ומדינה יבנו לנו בכל התנאים והם ישמשו לנו ערובה, כי פרשת הכליה לא תשנה ולא תחול עלינו. ובאם נראה לכם אולי כיריבים קשים, באם לא תשנו את יחסכם לעניינים הקובעים את גורלנו, אז דעו שלא מאובה נראה לכם ככה, אלא מתוך הרצון לחיים, ומתוך השאיפה לחסל את דרך הדוי בה אנו פוסעים ושהנה רצופת גו־פותנו. ומאימתי דנים לחובה אומה הנאבקת על חייה?

אין לנו דרך אחרת. באם לא תעזרו לנו לפתר את בעיתנו פתרון הגון, הרי נהיה אנוסים לפתור אותה בעצמנו מתוך יאוש וחתירה אחרונה לקראת החיים.

אנו שארית הפליטה בושנו לחכות פה עלי אדמת הדמים לחסדכם. אין אנו רוצים להיות שוב נושא לרחמים. אין אנו רוצים להתקיים על הרחמים. כי יש לנו הזכות המלאה לקיום וכל אשר אינו מודה בה מערער גם על זכות קיומו הוא.

שום הסוועה לא תעמוד לכם באמרכם לדחות את פתרון חיינו. לא נשקט, כל דחיה מסוערתנו כפלים. הגנו חמר שבע מרימות לא ידע איש. נתגבשנו עלי תליות על יד תאי גז משרפות וקברנו במו ידנו חפרנו, מתנו אלף מתות משו־נות בכל יום, אין אנו יראים את המות כי אם את הכליה. עלי גיבי קדושים נשבעו: לא תשנה התאונה בדברי ימי עמנו. ובעקשנות של גל עצמות מוח רעב, במחנה הסגר נצי שנאחז בתפוח אדמה רקוב בכדי להציל את חיון, ולא חש־מיטו על אף כל המכות האיומות של מעניו, שהכוהו הכה והזל את דמו, נאחז באדמת המולדת ולא נרפה. ללא דרך הדרך נמצא וללא סעד נעפיל ונבנה. כי כל יהודי באשר הוא הן בארץ והן בגולה על החומה יעל לקרב אחרון, למלחמת הגנה מתוך יאוש, אכזבה ורצון לחיים.

ד. ש.

(סוף מעמוד 1)

ושמה יקלטו וירגישו את עצמם בטוב, זוהי־ארץ ישראל. רק שמה יהיה להם הרגש, שהיד המטפלת בהם אינה יד זורנת. רק בארץ ישנם התנאים והאוירה לחינוכם. רק שמה עלול רגש יתמותם להתנדף. מגופנו חזינו, כי לא תוספת של פת לחם ובגד עלולים לתת לנו את ההרגשה של חרות ולשכח מלבנו במקצת את הכאב. רק אווירה שיש בה מן הבטחון העצמי, יש בה התלהבות לבנין, יש בה לחב יצירה והאמונה בחיים חדשים נובעת מכל רגב ואבן, עלולה להביא תקנה. הוא הדין בנוגע לילדינו יתומינו. באם רוצים באמת לעזור לעלובים אלו, יאפשרו להם לבוא אל הארץ ואל יבקשו כל מיני תמורות נפסדות לפתרון הבעיה. ולחטפנים יש להגיד: לא תזכו מן ההפקר, כי ילדים אלו לא הפקר הם. הם אינם יכולים לשמש חמר בידי מחנה אנשים קטן. הם שיכים לאומה ומכאן נובעת אמת הטיפול בהם.

ד. ש.

הציונות מתגשמת תוך חורבנה של הגלות.

עלינו להכיר, כי הציונות נבנית מחורבן הגלויות לא מתוך קיבוץ גלויות בלבד אלא מתוך חורבנן, ולא של גלות פלונית־אלמונית, אלא של הגלות כ„מוסד", כתופעה סוציולוגית. אינני אומר את זה בלשון של בחירה וסיפוק. אילו היה הדבר תלוי בנו, ודאי היינו מבכרים לבנות את ארץ־ישראל מתוך גולה קיומית ומשגשגת. אבל האמת היא — וראשוני הציונים חזו את הדבר מראש — שהציונות מטבע בריאתה קשורה עם חיסול הגלויות. לולא תחושת החורבן הכולל, ספק אם היו מתעוררים בעולם היהודי הכוחות למפעל כה מהכפני, כה מוזר וכה מרובה־סכנות כמו הציונות. האינסטינקט של האומה שפעל אצל הראשונים — כמו רבי יהודה אלקלעי — והרצל — הבחין את ההשמדה הגמורה בעין, ומשום־כך התעורר בשעה זו לאותה הרפתקה היסטורית בלתי־רגולה ששמה ציונות.

יש פתגם אנגלי האומר, „החשד הוא שיטת־ההבחנה של הבלתי־מוכשרים־להבחין". מי שקשה לו להבחין — חושד בכולם. לצערי, אין הפתגם הזה צודק לגבי הערכתנו את מצב ישראל בין הגויים. מצבנו בכל הארצות הוא כבר מעבר לחשד. פסק־הדין נחרץ, אם־כי לא בכל המקומות הוצא לפועל. אביא שתים־שלוש דוגמאות מארצות־החופש (עכשיו חרי העולם כולו משוחרר ואין אלא ארצות־החופש), משני צירין של העולם הזה.

הנשיא המנוח רוזבלט, מחסידי אומות העולם, כשביקש לעשות דבר־מה בשביל הצלת היהודים לא הצליח אלא להכנים לארצו העצומה כ־1000 פליטים. רק לפני 20 שנה חין באים, כידוע, מדי שנה בשנה מאות אלפים יהודים לארה"ב והם היו נקלטים שם בנקל כאזרחים שווי־זכויות וחובות. עובדה זו מראה מה עמוקה המהפכה — ואני משתמש במלה „מהפכה" במלוא מובנה הטרגי החמור — שחלה באמריקה לגבי היהודים. אבל אין זה סיפור־המעשה כולו. כשהגיעו הפליטים לארה"ב לא הכניסו אותם למדינה אלא סגרום במחנה־מעצר, כדי למנוע אנטישמיות וחששות מצד בני־הארץ, כי מתכוונים לאזרח אותם. אך אפילו אמצעי זה לא הועיל. ארע מקרה במחנה־המעצר נולד תינוק שהוריו חסרי־נתינות, ולפי החוק של ארצות־הברית דינו להיות אזרח אמריקאי. ברם, מיד קם ויכוח חריף על הענין המסוכן הזה בעתונות, עד שניתנה התשובה המוסמכת שהתינוק איננו אזרח ארצות־הברית, משום שהפליטים נמצאים, אמנם, בארצות־הברית מבחינה פיסית, אבל לא מבחינה משפטית וחוקית. ואותה עיירה אוסוויגו, שם נמצא המחנה, הפכה אחד המרכזים לשנאת־ישראל בארצות־הברית כולן. הגיעו דברים לידי כך, שאחת המשפחות הנוצריות בעיירה שנפגשה עם משפחה יהודית מהפליטים, ראתה עצמה חייבת לטשטש את העבודה ולהעלימה, מפני הערה של השכנים... ובשבועות האחרונים נתבשרנו: חיות המלחמה נגמרה, מעיינים השלטונות בהחזרת הפליטים ל„ארצותיהם", וקבוצה ראשונה בת 14 נפש כבר הפליגה ל„מולדתה", ליוגוסלביה. לפני חדשים אחדים הופיע באחד העתונים שבארצות־הברית מאמר מאת איש יהודי שעד כה לא היה ציוני, והוא סוציולוג חשוב, עסק בכל מיני שאלות, בין השאר בשאלת הכושים, אך לא בשאלת היהודים. אבל בזמן האחרון, מתוך הסתכלות במה שנעשה סביב היהודים, הפך ציוני — שמו דוד ל. כהן. במאמרו הוא מסכם את מצב היהודים באמריקה כיום, בהשוואה למצבם בגרמניה ערב עליית היטלר. ואלה דבריו: בגרמניה עמדו להשמיד אותנו, באמריקה מחייבים אותנו להתנצל על שאנו חיים עדיין. זה כמובן הבדל עצום, היום — כהבדל בין חחיים והמוות. ואם נדע להשתמש בשנים הקרובות כראוי, חרי זה ההבדל בין שקיעת גולה ישראלית להצלתה במולדת.

ברם, הדברים האלה היוצאים מפי אדם שהיה פעם מתבולל — משום־כך אולי יותר רענן בהרגשתו מציוני רשמי — הם חזות קשה ליהדות אמריקה.

ועכשיו דוגמה שניה, מפינה אחרת של העולם. נפגשתי בזמן האחרון עם כמה מחברינו ששימשו כצנחנים בארצות שונות בבלקנים. הפגישה עם חברים אלה היא אחת החוויות המעודדות ביותר. קרה מקרה שביום אחד שוחחתי עם צנחן אחד מ„השומר הצעיר" ושני מ„העובד הציוני". לולא ידעתי מראש שהם בני מפלגות שונות לא הייתי יכול להבחין זאת מתוך שיחתי אתם. לעתים אני חושב, שכדאי להטיל רבים מעסקנינו במצנח, מגובה של 1000 מטר בשליחות מעין־זו, והנני משוכנע שאותה תמורה פנימית שעברה על אותם בחורים חלוצים־מהשורה, מסתמה תעבוד גם על עסקנים מנוסים... והנה מה שאחד הצנחנים־לשעבר סיפר לי: הם ירדו לארץ הנועדה מתוך הנחה, שאך יגיעו לשטח משוחרר יגלו את זהותם; לא עלה כלל על דעתם שיצטרכו להסתיר את מקורם. הדבר היה במדינה שחלקה נמצא בידי פרטיזנים „שמאליים" וחלקה הלך ושוחרר ע"י הצבא הסובייטי. ברם, במידה שחברינו נפגשו עם פלוגה פרטיזנית אחת אחרי שניה, עם חיילים ומפקדים, עם מתמרדים ואנשי־צבא סדירים, נוכחו — שאם יש ברצונם למלא את תפקידם, עליהם ראשית־כל להסתיר את יהדותם. ובמידה שיהדותם נתגלתה — מילוי תפקידם נעשה בלתי־אפשרי בגלל אווירת השנאה שאפפה אותם מכל צד.

ראוי שנבין סוף־סוף, שביחס העולם אלינו חל שינוי מהפכני. ובין שהגנו מהפכנים במוזגנו, ובין שאיננו מהפכנים, איננו יכולים לא להוציא מהמצב שנתהווה מסקנות מהפכניות. אין הגויים־רוצים שנחיה ביניהם, לא בארץ מסעמת ולא במשטר מסוים — אלא בכל הארצות ובכל המשטרים בבת־אחת. מעגל הגלות היהודית מתקרב לסיומו. משום כך נת־עוררה הציונות ומטעם זה עשויה היא להתגשם. תקופה כזו דורשת אמצעים בלתי־רגילים. לאחר דרך־הכנה אטית במשך שלושה דורות נכנסה הציונות לתקופה של קפיצת־דרך. אם לא נבין זאת — תיסגרנה בפנינו מרבית הדרכים. מקיץ הקץ לא רק על האמנציפציה אלא על עצם האפשרות של חיים תקינים של יהודים בין גויים. בארץ לאחר ארץ אנו מתקר־בים לאותה נקודת־סוקד, כשהאיבה ליהודים היא כבר כה גדולה, שהמוני יהודים הופכים לציונים, אבל עדיין אינה כל־כך גדולה שנשללת מהם כל אפשרות של ביטוי לאומי ופעולה עצמית. זוהי נקודת־המוקד שמתוכה נולדת הציונות כתגובה המונית. אם לא נרצה להבין, שבכל מקום דוחק אותנו הקץ יקיץ הקץ בלי „הסכמתנו". עלינו לחיות מוכנים לתופעות בלתי־צפויות במקומות בלתי־צפויים, ואל לנו לקבל את דעת המנהיגים היהודים הרשמיים במקומות כמוסמכת ביותר. רק שנים מעטות לפני עליית היטלר לשלטון נחשב רובה של היהדות הגרמנית לבלתי־ציוני, ואף רבים מציוני גרמניה ראו את החלוציות והעלית ההמונית כענין ל„יהודי המזרח". למזלנו (ולמזלם) כפרנו בתורה זו מיסודה, ובמידת יכלתנו התכוננו לבאות בניגוד לדעתם. מה שהיה נכון לגבי גרמניה בשנות 1932/1931, נכון (בשינוי מקום, תנאים וזמן) לגבי אמריקה של שנות 1945/1946.. אנו נמצאים עתה בתקופת־מעבר מסוכנת: העולם הכריע כבר בלבו שאיננו רוצה לראותנו בגולה. אך עדיין לא החליט לאפשר לנו לחזור לארץ. אותו מפעל ההתפייסות הגדול בין היהודים והעולם הנוצרי — כה כינה הרצל את הציונות — במידה שהוא תלוי מהעולם הגויי לא הוכרע עדיין.

א. ליבנשטיין
(א"י „מלחמתנו")

הם מעפילים.

ה צ ו פ ה!
חזעק הזעקה,
הזעקה הזעק,
הזעק הזעקה,
הזעקה הזעק,
יאסף המחנה!

— מה תראה הצופה?
— הנה הם נחים מבתיהם קבריהם—
ממחנות הסגר.
הנה הם נוהרים בצקי רגלים, שלדי־אדם,
המות על כתפיהם ירכב ובפיהם מתנו.
הנה הם עולים, יחפים ערומים,
צנופי סמיכות רקובות מבאישות,
הנה הם באים אכולי הכנם, צפרדי העור,
עשבים בלחייהם עלו,
טרוף הרעב באישנם
ובקיבתם איזוב, בשר רע מת וטרפי אלונות.
הנה הם נחים מקברי אחים,
יורדים מתליות, מגרדום וחומת גיטו.
נחים ממחבוא ממערה וחשוכת יער,
הנה הם פוסעים ועולים מגדלי צפורן
וקן פרא, טבולים בקיאם וגללם.
יבש עסיס רקמתם וכבלב מענה הצמאון
ושיטו לשון יבשה חרוכה מלחכת איר.
שלובים יפסעו לקצב שקשוק פרקיהם יבשו.

— מה שוב תראה הצופה?
— הנה פוסע המחנה ללא דרך ושביל.
הבליה בפניו וניצוץ מרי ותקוה בעיניו
הוא הולך! הוא בא!
הוא פוסע ועובר דרך כל קיר וחומה
באשר ידרך הדרך תסלל.
הנה עומדות רגליו על חופי הארץ,
עקבות פעמיו בחול נמוגים ומפנריו
כורסים עלי חוף המולדת.
עיית מות בתשררת הפנים וחוך
מתת נשיקה משמשים בערבוביה.
הלאה, הלאה פוסע ועובר המחנה,
אל השער נעול במעעולים שבעה יחרו.

— מה שוב תראה הצופה?
— הנה מתהלכים במחנה
יהודה המכבי וברכוכבא,
והמחנה עלי השער מתרפק דופק,
פסת יד שלד לאגרוף נקמצה
וחד הלמות נואשת, תפוצץ לראשי
חרים ולגלי חים.
הנה הם נדבקים אל השער.
נמתח כל שריר וגיד.
הם מסיעים אותו מתוך מאמץ
שמשוני אחרון.
העמודים נעו!
המשקוף זע!
חורק השער.
המחנה מסיע.
עוד הפעם!
ושוב הפעם!
הגבר תגודה!
הגבר מאמץ!
„חזי חזקם
אלהים הפעם".
זע השער.
נע השער.
חוסע על
אדניו וחלתו.
בנחשול בראשית
הציף המחנה
בקעה וגבע.
לצחיח הסלע נדבק,
לחולות המדבר נצמד.
נאחז בקרני השממה
ויפרחו שניהם.—

י. ד. ש.

רשמים מקיבוץ „בוכנוואלד" בגרינגסחוף.

11 יום אחרי השחרור נוכחו החברים האחראיים, האסורים של מחנה־הסגר בוכנוולד לשעבר, כי יש צורך לסדר את חייהם החדשים—חיי שותפות והכשרה.

באנגדורף ע"י וויימר נוסדה נקודת החכשרה חראשונה בגרמניה שלאחרי המלחמה. בחוה חיו 6 סוסים, פרות ותרנגולות. במשק זה התחילו חברינו את חייהם החדשים—חיים על יסודות נורמליים ובריאים, שהנם התרופה היחידה לחתנוונות חצפוית לנו גם לאחרי השחרור.

חטקנה של שנות חסבל האחרונות כפתה על חברי קיבוץ „בוכנוואלד" לדגול באיחוד ועבודה. משנספחה אנגלה דורף אל איזור הרוסי, עבר הקיבוץ על כל מטלטליו בעזרת האמריקאים אל גרינגסחוף (פולדה).

גרינגסחוף משמשת זה 16 שנה כחוה להכשרת חברי חחסתדרות חציונית בגרמניה.

על עמוד אחד של חנורן חישן בגרינגסחוף אפשר לקרוא עוד חיום: „עוד תעלו אותנו בזכרונכם".

רושמי מלים אלו נמצאים זה מכבר בארץ. ואנו שארית חפליטת, עדין בגולה חולמים את חלום החברים, שכבר זכו להגשמה.

וחנה בבקר לא עבות אחד נפוצה השמועה: „עליה". ו־60 חברים עלו לארץ. בקיבוץ מחכים בקוצר רוח למכתבים וידיעות מהחברים, שיצאו בהצלחה ביום א' לראש השנה תש"ו אל חוף חיפה. החברים הראשונים של קיבוץ „בוכנוולד" עמדו במבחן. בתור קיבוץ ראשון של החסתדרות הציונית האחידה של שארית חפליטה בגרמניה לא התפוררו ונכנסו בקיבוץ שלם באפיקים.

וחנה עומד אני בקיבוץ „בוכנוולד" בסביבת החברים ומשוחח אתם אודות התנועה האחידה, אודות חקיבוצים בבוריה, אודות החצלה ועל כל דאגותינו, ומרגיש אני ונוכח ממבטיהם, שזהו חנוער היהודי הבריא בגופו ונשמתו. זוהי כבר מסקנה ישנה, שרק חיים קבועים של עבודה ותנאי־חיים בריאים יכולים להעלות ארוכה לפצעינו, שפצע בנו חגורל.

סוף על עמוד 8.

למלאת שנה לחי"ל

הן במלחמת עולם שנת 1918—1914 והן במלחמה זו לא הסתפקנו באהדה סתם כלפי הצד, לו רכשנו אימון, אלא דרשנו לחעמים עלינו את חעול ולצרפנו למחנה המקריבים את דמם למען נצחון הצדק.

משונה הדבר — לא נרצה קרבננו. כיחיד או יהודי סתם צרפוך ברצון למחנה הנלחמים, אבל בתור מחנה, שהנו שליחו של העם היהודי ובבואת רצונו לחספח לקרב עם אחים לדעה, הרי דחו אותנו כבר פעמים.

אמרו, באם רוצה אתה להלחם כחיל אלמוני, בבקשה חספח, אבל כשליח העם היהודי אינך רצוי. ומובן חדבר.

צלום ג. קאדיש.

החיל יחיאל ע. בעת שעור למילדת בב"ם לנדסברג.

אם הנך חיל אלמוני, הרי אין איש חיב לך שום דבר לאחר בוא הנצחון. אבל באם רוצה אתה להספח כשליח אומח. דוויה ומקופחת, ולו אפילו שלא על מנת לקבל פרס, הרי אפשרי הוא הדבר, שאחרי הנצחון יבואו בני אדם ויגידו: בני אומה עלובה ומקופחת נצטרפו אלינו למאבק, מן חחברח שאנו חיבים לח, ולכך חששו, כנראה, גם במלחמה זו.

במלחמה העברה נאבקנו עם אנגליה, שתקבל את תרומתנו למאבק האומות כתרומה של האומה כולה ולא כשל יחידים וגם הפעם היה עלינו לחזר על פרק זה.

הפעם לא הצענו את שרותנו ודמנו מתוך אחדה בלבד, אלא מתוך צרך לחפגש פנים אל פנים עם השטן שקם עלינו לכלותנו. היה צרך לתת בטוי ממשי לרגש הנקמה שפעפע בלב מליוני החיילים היהודים, שנלחמו כשהם פזורים בין חילות המעצמות.

החזית המאוחדה שנאבקה עם גרמניה נמנעה מלחכריז בפומבי, כי גם את מלחמת היהודים היא נלחמת. היה לחם נמוק לכך... אבל לעם היהודי היה צורך לא רק להכריז מלחמה על היטלר וגרמניה, כי אם לקים הכרזה זו. חילנו רצו דוקא לחלחם את מלחמת היהודים. זה היה צרך נפשי לכל יהודי באשר היה. הן בישוב, הן בארצות הברית והן לזה אשר היה סגור ומעונה בטחנות החסגר. בחורינו, מהנדבי חישוב, נתקבלו לצבא הבריטי, אבל נתפזרו כיחידות קטנות או כיחידים בין הצבא ורק אחרי מלחמת ממושכת יצרו את החייל שהנו מיצג את שליחו. זכינו לראות צבא יהודי, מרובע, מסודר, שהנו שליחו של העם. כי רק אהבת העם, רגש הנקם ועלבון הצדק הם היו הגורמים המכריעים ביצירת הצבא הזה.

החייל שלנו תרם תרומות הגונות בחזית האפריקאית. יש לזקוף על חשבונו נצחונות בצפון הארץ — בסוריה. הבחורים שלנו לא עזבו את העמדות גם אחרי שנתקבלה פקודת נסיגה והיה לפנות את צפון הארץ. הנסיגה נהפכה לנצחון ורדיפה אחרי האויב. עברו בשתיקה עלי מאורע זה.

נמנעו מלטפל בזה וחיילנו הנם יותר מדי צנועים מלטפל בזה, אבל תבוא השעה, ועמה ההערכה הדרושה.

החיילים שלנו הקנו כבוד לעם היהודי בכל אשר דרכה רגלם, הן בחזית והן במקומות שחנו. גם כיום תשמע מפי האיטלקי וההולנדי: „החיל היהודי זהו החיל האינטלגנט".

למעשה נראה לחם חדבר משונה, כי צניעות וחילות לא חלכו עד כח שלובי זרוע. אין בחילנו מן חגסות וחחפקרות חצבאית. בטח מעטים מחם יודעים על לבטי הנפש של חיל יהודי, שליח חישוב וחאומה כזאת.

בה בשעה שלאחר גמר חמלחמה בקשו חחילים שחשתתפו במאבק חקשה לבוא על שכרם, בקשו לחפן מלא חחפן מחנאות שהחיים מציעים...

והגיעו לשכרות, חפשו חילנו אחרי אברים מדולדלים של שארית חפליטה, בכדי לחציל ולהחיותם ולקשרם עם חארץ וחישוב. הם רצו שלא יחיו אברים מדולדלים. הם רוצים לראות אומה בשלמותה ללא קרעים, כפי שהנם רגילים לראות את חטיבתם. אחבה עמוקה לעם ורגש אחריות בפנין, חרגשה של שעת חכרעה הם גרשו את מוטב בנינו מבית אב ואם, הם כפו אותם לעזוב אחובה, אשה, בנים ורעים יקרים ולחתאחד למען עמוד במאבק מכריע.

החיילים שלנו חבינו את ערך האיחוד ותפקידו גם לאחר סיום המלחמה, שלנבנו עוד לא נסתימה.

אותן חכוח שעמד לחם ואחדם בחזית טשטש חרבה נגודים טפלים וחדגיש על חעקר, על המאבק של האומה למען קיומה. חוא שעומד לחם גם כיום.

חמשבר חגדול חוא שחוליד את רעיון האיחוד בניטאות שונים, חוא לא פסח גם על חטיבתנו היחודית חלוחמת וכיום חם ממשיכים מתוך עקשנות ובטחון חילי בטפוח רעיון האיחוד למען חנצחון במאבק האומה על קיומה.

ש. ד.

ב מ ר כ ז

אחרי המועצה הי׳ הוחלט המרכז בישיבת פלנום על ריאורגניזציה של הועד הפועל. בתור יו״ר המרכז נבחר הח׳ דוד טרנר. בתור סגן־יו״ר — חיים כהן, הח׳ יצחק רטנר, שהיה עד עכשו יו״ר המרכז, עובר בתור מנהל הלשכה הפוליטית, ולשכת־הקשר המרכזית לפרנקפורט ע״נ מיין, יתר חברי הועד הפועל הם: ד״ר ו. גרינברג — יו״ר הועד המרכזי של יהודי בוויריה, מנהל מחלקת האירגון — ח. אלבסנדרוביץ, מנהל מחלקת־ההכשרה והעליה — גד בק, מנהל מחלקת־התרבות, התעמולה והעתונות — י. ד. שינצון, מרכז ענייני ההנהגה הראשית — א. מלמד, מזכיר המרכז — ש. פרנקל.

לאור רצינות השעה.

בימים אלה, כשנמלאת מחצית השנה הראשונה למפלת גרמניה הנצית, אפשר מתוך הסקירה הכללית על מצב אומת תנוּ בעולם ובעיקר על מצבה של שארית הפליטה באירופה להסיק מסקנות ברורות על רצינות המצב, שבו אנו נמצאים הן בתור אוביקט בפוליטיקה העולמית הבין־לאומית הן בתור סוביקט בחיי האומה.

מבחינה בין־לאומית: אחרי תקופת הישמד האכזריה ביותר בדברי ימי עמי העולם עדין לא באנו על שכרנו אפילו במעט, תכנית מלחמתו עדין לא סופקה בתביעותיה הראשוניות אחרי אבדן 6 מליונים ואחרי השתתפות אקטיבית במלחמה נגד הפשיזם בכל השטחים: בצבא בעלי הברית, ביחידות המתגדבים הא"י, בחטיבה היהודית הלוחמת, בשורות הפרטיזנים במזרח ובמרכז אירופה עדין לא הספקנו לעורר את תשומת לב הציבוריות הבין לאומית, שנוכחה זה עתה בכשלון כל אפשרויות פתרון השאלה היהודית. עדין נאבקים אנו עבור הכרתנו בתור אומה, עדין נאבקים אנו לשם מלוי הבטחות הצהרה ישנה, שהצהירו עדין בעת המלחמה העו־למית הראשונה. אין מענה לתביעת 100.000 רשיונות העליה, לתביעת חיסול חוק הקרקעות, ועל אחת כמה וכמה אטומות אזני כל העולם לדרישתנו המדינית — להקמת המדינה העברית בארץ־ישראל.

מצבה של שארית הפליטה גרוע שבעתיים: השרידים שנשארו לפליטה מתגלגלים במחנות האונרא בכל תפוצות אירופה, שאלת ההלבשה, התזונה והספקת החומר התרבותי עבורם עדין צולעת. האודים המוצלים מתאי־הגזים ומכורי־האש במזרחה ובמרכזה של אירופה אובדים מתוך התיאשות בתקוותיהם, שתודות לזה הם התגברו על כל הקשיים במשך 6 שנות החרום האחרונות. דלת הארץ נעולה; מתעוררות הצעות חדשות להעביר את ניצולי המחנות למחוזות־הפגר חדשים באפריקה ובמקומות אחרים; אין כל הבנה לפבלו־תיהם, למה שקרה אתם, לכל הטרגדיה של שרידי אומתנו באירופה, כמו שלא היתה גם כל הבנה וכל תגובה במשך השנים האחרונות ובעת השמדת 6 מליוני בני־עמנו בשטח ההשמדה המדעית המאורגנת. האנטישמיות הולכת ומתגברת בכל תפוצות אירופה המשוחררת. הכשלון הצבאי של הפשיזם הגרמני עדין לא הביא עם עצמו את התנדפות האנטישמיות, אלא, להפך, — את הגברתה. טירור איום מתחולל בה במזרח ושנאה כבושה מקבלת אותה במערב. אחר מפלת הפשיזם עולה הזרע שנטע במשך 15—10 השנים האחרונות. ובאירופה הולכת ומתחוללת מהפכה גדולה. אין רוצים באירופה להכיר בנו, שונאים אותנו, מתכחשים לנו וחפצים להפטר מאתנו. הניגוד התרבותי־רוחני, שנבע מהתנגשות היהדות והעולם האירופאי בפרצופו החלני זה מלפני 2000 שנה, חולף ומתברר לכל עין. אין האנטישמיות אמצעי פוליטי במלחמתו של היטלר, כי אם תגובה בריאָה של עמי אירופה על פעולתו של גוף זר, הנמצא ביניהם. ומתוך כך עלינו להיות מוכנים לא רק להיאבקות פוליטית, אֶלא גם לקראת מלחמה תרבו־תית במהות, המתנגדת בכל לתוך תוכה של היהדות. והאנטי־שמיות המעירה בכל תפוצות הגולה ששרדו היא היא המקשה את בעית היהודים בבעית־היהדות.

ובכלל אין אומות העולם סובלות זרים בתוכן. המלחמה הגבירה את הרגשות הלאומיים עוד יותר.

ומבחינה לאומית: פרוד במחנה הציוני בפרט ובאומה היהודית בכלל, חסר אונים להתגבר על פילוגים שונים ברגע של גיוס כללי למען הגשמת צרכים חיוניים, חסר יכלת להתגבר על צורות ישנות ועל כללים נושנים, ומתוך־כך בשלון הנסיונות ליצור ביאות־כח יהודית אחידה, שתוכל בפה מלא להגדיר את כל תביעות האומה להצהיר על תפקידי מלחמ־תנו היהודית.

וכאן פועלים לא רק חילוק־דעות בין הסתדרויות יהודיות באמיריקה ובא"י, בחברה היהודית והציונית, אלא גם נסיונות אוהדי ה„פחיות" מניצים נצנים חדשים. ולפעולות הבונד נוסף גם בלבול־המוחות ועירבוב־התחומין הגמור בכל עולמנו התרבותי, ובמקום שמירת ערכי התרבות העברית בהתיצבנו בהיאבקות על ערכי היהדות באים במקום זה התנכרות מוכרת לכל ערכי המסורת ותרבותנו העברית. והטעות הע־קרית: בעולם היהודי בכלל הן בעולם הציוני בפרט אין עדין ההכרה הברורה בעובדה, שב־1939 נכנסה אומתנו לתקופת הכרעה גורלית. ומתוך כך נובעת הפחתת ערך „המשהו שקרה" בעולם היהודי — היינו שלילת המהפכה בחיי האומה, הנובעת מחורבן הגלות האירופאית, שלילת הדרך בחיסול דחוף של הגלות. ומתוך אי הכרת השנוי, שחל בחיי האומה ואי הבנת יחודו של ישראל בעולם נובעת גם אי־ההכרה בהחלפת האמצעים בהיאבקות הגורלית והמשך שמרני של התקופה של עד המלחמה הנוכחית, תקופה שעברה ובטלה ונסתיטה בקטסטרופה הענקית של גלות אירופה.

ומצב זה לא רק שהוא מערער על יסודות קיום אומ־תנו בכל העולם, אלא אפילו בקרב שארית הפליטה באירופה, גם בה התגנבו החששות והספקות בצרך יצירת משהו חדש, גם בה עולים ניצני ה„פחיות" הגלותית. בד בבד עם התנד־פות תקות העליה החפשית של כל הניצולים. גם בה הבתה שרש הדיפרנציאציה המפלגתית המזיקה, הגוזלת את כחות האומה, גם בה הולכים ומתאחדים כחות פורעים משמאל ומימין בפעולה הורסת ומזיקה לנגד אותה אחדות בקרב שארית־הפליטה, לנגד אותן תנועות־האיחוד, שנוצרו בתור תו־צאת החוויה המשותפת והתהליך המשותף במשך 6 שנות הסבל האיום. ולא רק זה, אלא אפילו הכרת האיחוד שונה היא במקומות שונים; אין עדין אותה האמונה והחבנה עבור ליכוד כל הכחות היוצרים בקרב שארית הפליטה בדרך העפלתה והיא בקותה למען עליתה ארצה־ישראל כנושאת ההכרעה המדינית של עתיד העם בארץ־ישראל. ומתוך כך גובע לעתים קרובות הרצון של כמה מפלגות להבנות על חשבון חורבן גלות אירופה, ובמקום ללכד את הכחות בחזית מאוחדת, לטפל בספיקולציות פוליטיות בצרכי קוואורדינציה המכשלים את העיקר וריב מפלגות זה מחליש את הכח הפו־טנציאלי של כל אותו הנחשול הכביר, המשתפך מאירופה המזרחית בדרך ההעפלה הקרוב ביותר ארצה ישראל.

וחותם רצינות המצב, הננו גורסים פעם נוספת: העיקר הוא — מאבק כל האומה לזכויותיה על ארץ ישראל, לעליה חפשית ולמדינה עברית, והעפלת שארית הפליטה כנושאת מלחמת החירות של אומתנו בכל הדרכים. ורק בתור כח שההסטוריה הטילה עלינו.

עברי.

סמינריון למדריכים.

שבועיים ימים ארך חסמינריון המרכזי למדריכים בפרנקפורט. שמונה שעות רצופות ליום ישבו 80 חברים צעירים מכמה קנים וקיבוצים שבמדינה ולמדו מה שלא חספיקו ללמוד בשש שנות המלחמה. לפני קביעת שעות חלימודים בסימינריון חיו מי שחטילו ספק בחצלחת חסימי־נריון, אם באמת יעלה בידינו לרכז את מחשבתם של החב־רים, אחרי הפסקה כל כך גדולה, לשעורים האידיאולוגיים והחינוכיים 8 שעות ליום.

אך כשבקרתי את הסימינריון וראיתי כיצד החברים מקשיבים רב קשב ושותים בצמא את דברי המרצים, ראיתי את הרשימות, שכל סמינריסטן עשה בשקידה נפלאה מהחר־צאות — נוכחתי לדעת, כמה גדול היה הצורך החיוני בסי־מינריון זה.

בעיקר הצליח הסימינריון לתת לחברים מושגים ראשו־נים באידיאולוגיה שלנו ולחבין את רעיון האיחוד, שעד עתה לא תפסו אותו תפיסה קונקרטית.

והננו תקוה, שעם גמר חסימינריון נוכל לפתור במדת־מה את החוסר בכוחות הדרכתיים.

זכרונות מעבודתנו במשך השנים האחרונות.

זמן קצר מבדיל בינינו ובין ימי הגיטו. 5 שנים הן בחיי הפרט, ומכל שכן בחיי החברה, זמן קצר מאוד, אבל במקרה שלנו, 5 שנות המלחמה הן בשבילנו תקופה שלמה, שתחרת לנצח בקורות עמנו. קשה עדין כיום לתת סקירה שלמה על אותה תקופה, עדין שותתים הפצעים וגדול הכאב. רק על עיקרים בודדים וחויות בודדות אפשר כבר היום לדון בנחת־רוח. ורוצה אני בפעם זו להזכיר את העבודה הציונית בגיטו. כיום, כעבור זמן רב כל כך, כשהנך מעיף עין על אותה עבודה ציונית שנעשתה, אפשר להגיד בסיפוק פנימי, שהעבודה לא היתה לשוא. היתה זו עבודה פרודוקטיבית. הרעיון והעבודה המשותפת לקראת איחוד כל הכוחות היוצרים עבור בנין א"י, יסוד קבוצה ציונית אחידה מצאו הד חזק בהמון הציוני הגדול. אותו רעיון פרץ את חומות הגיטו ולוה את הקבוצה הקטנטנה של החברים שנשארו עד למחנות ההסגר בגרמניה, ששם הוא חושל עוד יותר, ועכשו, אחרי השחרור מעול הנצים, כבר הספיק ללבש צורה יותר ממשית. ההסתדרות הציונית האחידה בגרמניה היא פרי עבודתנו באותם הימים הקשים בגיטאות קובנה ושבלי. וקשה היתה או העבודה בגיטו. שום איש לא ידע מה שיביא לו יום המחרת; המות ארב בכל פנה, ורק בעל הדמיון או משוגע יכול היה לחשוב אודות העתיד הרחוק, אודות א"י, ועל אילו יסודות היא צריכה להבנות. הראשון שלא התיאש באותם ימי החושך והמשיך מבלי להתחשב בשום דבר בעבודה, שמצאה את התחלתה עוד בימי הרוסים, היה הנוער. בקרבו מצא הרעיון את החד העמוק וקדמחו בהתלהבות רבה. הוא היה הראשון, ששכח את חלוקי הדעות הישנים והתמסר לעבודה לאומית אחידה. ונמצאו תיכף גם חברים אחדים קשישים עם ד"ר ח. ג. שאפירא ז"ל בראש, שנספחו לנוער, ועזרו לו בעבודתו. כבר אז לא התפקנו בזה, שהרעיון הנעלה של האיחוד יהיה רק ממרא יפה, מסגרת יפה בלי תמונה, בלי תוכן. ועוד אז דנו בכובד ראש באספות החשאיות על השאלה כיצד למצא בסיס אידיאולוגי, כדי שהרעיון יוכל להתגשם בחיים, להשתרש בחינוך בגיטו ואח"כ בחיי יום־יום בא"י. באותו זמן התחילו לדון על שאלה זו גם בקרב החברים הקשישים, שהשתיכו מקודם לכיוונים שונים, ולאור המאורעות באו לידי אותן המסקנות שהסיק הנוער. ככה נוצר הגרעין, שהיה מתאסף 3—2 פעמים בשבוע ודן באופן עיוני ואידיאולוגי על שאלות העבודה המשותפת לקראת בנין א"י ומארגן יותר חברים מסביב לרעיון החדש. ושם נולד הרעיון על־אודות יסוד הארגון החדש „ברית ציון", שתפקידו היה לאחד את כל אלה שנוכחו בפעולה המזוקה של הדיפרנציאציה והפירוד במחנה הציוני בא"י. החברים הצינו לתם למטרה לאחד את כל הכוחות הפרודוקטיביים. כדי לבנות את א"י בכוחות משותפים ועל יסודות חדשים. באותו כיוון נהל את עבודתו גם הנוער. נערכו קורסים אידיאולוגיים, בהנהלת ד"ר ח. נ. שפירא, שבהם הוברר ברחבות כל השאלות ושצריכים היו לקבוע את פרצוף „ברית ציון". בשנת 1943 ב־18 לחדש יולי התקימה האספה המכוננת של התנועה החדשה „ברית ציון". באותם הימים היתה אספה של למעלה מ־100 חברים, שנמשכה יום שלם, דבר יוצא מגדר הרגיל. באספה זו הונח אבן־הפנה לתנועה, שאחרי כל גלגוליה קבלה את צורת ההסתדרות הציונית האחידה של שארית הפליטה בגרמניה. שם נתקבלה פה אחד ההצהרה, ששארית הפליטה הצהירה מהמחתרת הגיטאית לעולם החופשי.

עבודת הברור נמשכה, והגיע הדבר לידי כך, שחלפו כל הצללים של הטפלנות לשעבר ונוצרה התנועה החדשה. מה רצתה התנועה הזאת? האם היתה זו מפלגה נוספת לכל המפלגות שהיו בא"י? לא, חס וחלילה. מראה אחר לגמרי היה לה. אומרים, שבשעה שהאדם נמצא ברגע סכנה, והוא רואה עין בעין את המות, עוברת לפניו, כמו בקליידוסקופ, כל פרשת חייו. כל האנשים, שסבלו על כתפיהם את כל התלאה והענויים של העם במשך השנים האחרונות, בהעריכם מחדש את ערכיהם הישנים, באו לידי מסקנות מיוחדות. לאור כל המאורעות גוכחו החברים, עד כמה פעוטות היו הדיפרנציאציות, כמה מאוסה היתה המלחמה בקרב המחנה בשל קוצו של יוד, ובכמה מאמצים ודם זה עלה לעם העברי. אלו היתה לעם העברי פנה מושלו, לא היתה באה הטרגדיה הגדולה ואלפי יהודים לא היו נשמדים באופן כה נורא בתנורי האש ותאי הגזים. ויש הרבה דברים, שהם בעלי ערך יותר חשוב מהווכוחים והפלפולים העיוניים, הוכולים לאחד את כולם למלחמה ולעבודה הכללית. בכל המושגים הנעלים והקדושים האלה, שנוצרו אז, צריך היה להבנים את התוכן המתאים. ואחרי מעבר דרך שבעה מדורי גהינום, דרך הגיטאות ומחנות־הסגר, קבל הרעיון את הדמות, ששארית הפליטה בגרמניה העלתה על במת הציונות ושעבורה היא נלחמת. היהודים בעולם, ואפילו הישוב הארצישראלי, שמרו על קונסרבטיביותם ולא למדו מהמאורעות, הולכים בדרכם הישנה ואינם יכולים ואינם רוצים להביננו. הם חושבים אותנו למשוגעים ולאידיאליסטים תמימים. עוד רבה לפנינו העבודה, עד שכולם יבינו אותנו ויבואו למסקנותינו. קטן הוא מספר השרידים, רבים רבים מאותם החברים חסרים כבר היום בשורותינו, כי אבדו בגיטאות וביערות ונשמדו במחנות ההסגר בגרמניה. זכרונם יהיה יקר וקדוש לנו לנצח.

הם לא זכו לראות את פרות־דמיונם, הלובשים צורות ממשיות.

חיים בהן.

לפעולתם של „שליחים".

מושג השליחות אינו חדש בתולדות התנועה הציונית. מושג זה שימש אחד העקרונות הארגוניים החשובים ביותר לפני המלחמה הנוכחית. עבודת השליחים התנהלה בשנים לפני התאונה, וגם עם התחולל הקטסטרופה לא פסקה עבודתם. שליחים נשלחו לאזור הכיבוש הגרמני בכל אירופה והשליחות הגיעה לידי במויה הנעלה ביותר בהורדת הצנחנים בדרום־מזרח של אירופה בשנים האחרונות של המלחמה.

אך בעיקר נתעוררה תשומת לב הציבור בנוגע לשלוחויות ביחד עם נטר המלחמה ועם השתחררותה של שארית־הפליטה. שארית פליטה זו היתה תלושה ומנותקת במשך חמש השנים האחרונות מהמציאות הארצ־ישראלית ומהעולם היהודי. אולם תפקיד כפול ובהרבה יותר קשה היה שומה על השליחים, שיצאו אליה אחרי תם המלחמה: השבת צלם האדם לשארית הפליטה, הקנית הערכים האנושים הכלליים והחיוניים וחינוך שרידי אומתנו בגלות לקראת חיים חדשים בארץ חדשה, הדרכתם בדרך משעבוד לעבודה. ולקראת תפקידים אחראיים אלה התחילו לחנך שליחים בסימינריונים שונים, שנערכו על־ידי „הקיבוץ המאוחד", הסתדרות העובדים וכו'.

ומוסיפים פציעים נוספים לגוף האומה הדווי. אותה התיחרות ברפורמציאציה בתנועה שלפני המלחמה, אותה שלילה של המהפכה היהודית שקמה ביחד עם הקטסטרופה, הפחתת ערך המשהו שהשתנה עם שמד 6 מליוני אושביץ ושרבלינקה, הביאה לפרוד נוסף בקרב שארית הפליטה. הגישה ה„אי־רי־אלית" של איחוד שארית הפליטה, השאיפה לאיחוד בקרב כל תפוצות הגולה נבעו, לפי ברור השליחים, אך ורק מתלי־שותם מהמציאות, ועל כן שומה עליהם להוציא את שרידי־הגולה מטעותם הפטלית, ממעגל הקסמים, כדי שלא יוסיפו להעות במשעולי—האיחוד, אלא ימשיכו כל אחד ואחד בדרך מפלגתו וסיעתו, כאלו לא קרה שום דבר, כאלו לא השתנה משהו בגלות אירופה. ומובן שכוחות החרם מבפנים התחזקו ע"י תמיכת ב"כ היישוב, ונתנה האפשרות להתחרות המפלגות בגולה, להקמת מסגרות שונות, לידי כך, שכל מפלגה חפצה להבנות על חורבן הגולה של תחומי המושב במזרחה ובמרכזה של אירופה. ומובן, שאחרי שהחכימו ע"י קלימת האמת הארצ־ישראלית, לא יתנו את עצמם על נקלה לצוד ב„רשת האיחוד"...

ועבודת הפרוד, שנעשתה ע"י השליחים הארצי־ישראליים האלה, היתה עבודה יסודית. הפלוגים והשנאה בין הקבוצים הגותרים התפתחו בכמה מארצות השבנות עד לידי מדרגה, שלא הגיעו אפילו לפני פרץ המלחמה. ההתחרות גדלה. המסחר בקבוצים, בהכשרה, בהצלה, בהכנת העליה פרחו. והדבר הגיע לידי כך, שהצלת הילדים והנוער הפכה לחטיפה „קנטונוסטית". וחטופינו אלה מעריצים את מדריכיהם ושלי־חיהם הערצה עוורת ונשמעים לכל פקודותיהם, והדבר הגיע לידי כך, שבאחד הקיבוצים ענו על שאלה: „אם המדריך יאמר לנו, שעלינו להיות לקומונאים, נהיה לקומונאים". האלהה העוורת והמשמעת הגמורה לכל פקודות המפקדים מזכירה במעט את החינוך ההיטלראי, שרק עתה ראינו את פרותיו, ולא רק אנחנו, אלא גם העם הגרמני כולו...

פעם אחת לתמיד הגיעה השעה לעשות קץ לכל התע־תועים הללו. פעם אחת לתמיד יש להגשים את החלטת ההסתדרות בדבר חינוך חלוצי אחיד בכל תפוצות הגולה; פעם אחת לתמיד מוכרחים להשתלט סדר ובקרת לאומית עליונה בכל מפעלי ההכשרה, העליה, ההצלה והחינוך, כי שארית הפליטה קנינה של כל האומה הריהי, ושרידי הנוער של עם ישראל כולו המה.

ע".

בתנועה

דו"ח מעבודת הקיבוצים בפרנואלה.

יש לטפח אצל האנשים את הדאגה והזיקה העצמית. היי המחנה מרגילים את האנשים לסמוך על סדורים ודאגה שבאים מבחוץ.

צריך לנצל את האפשרויות האוביקטיביות בהכשרה מקצועית. אמנם, התעסוקה של האנשים היא מלאה, אולם, היא אינה מקנה הכשרה מקצועית לאנשים פרט למספר קטן של חברים.

מהמספר הכולל של 574 חברים עובדים בעבודות קבועות והכשרה, פרט לעבודות שוטפות במטבח, כגון עצים ופחמים—כ—120 חברים. וגם אלה לרוב בשני ענפי עבודה: נהגות ותפירה.

על ראש דאגתנו צריך להעלות את שאלת סדור הוה הקלאים, בכדי להעביר את החברים לחיים קולקטיביים ממש ולחיי עבודה, אשר יוכלו לתת את ההכנה הדרושה לחיי הארץ. יש להבין, שהחברים במקום צריכים למצוא את החוות ולהגיש לנו את הרשימות, בכדי שנוכל לטפל בקבלתן.

מצב הכלכלה, ההלבשה והנעלה בפרט הוא ממש איום. החברים אינם אוכלים לשובע וחברים סובלים מחוסר נעלים. לא יתכן לעבור על הדברים האלה בשתיקה, צריך לפעול בענינים אלה, בכדי שירגישו חברינו, שיד מארגנת ומטפלת בהם. לא יתכן שחברי קבוצים יסבלו מחוסר נעלים בו בזמן שאחרים העוסקים במסחר וכו' יהיו מסופ־קים בענינים אלה. קשה לחברינו – הם אינם יכולים לצאת למסחר, בכדי שיוכל לקנות להם נעלים ועל כן צריכה לבוא פעולה מצדנו.

רצוי היה לארגן את בית־הספר במקום ולנצל במדה המקסימלית את המורים והננות הנמצאים במקום, ויש במקום כוח נכר של מורים מקצועיים שאין לזלזל בהם. כמובן, אין הדברים האלה מורידים שום נטל מהחברים עצמם. עליהם לעלות יתר יומה ויתר אחריות בחיים הקבוצים.

ב"ק.

פגישת מדריכים.

לפי החלטה ההנהגה הראשית התקום ב־25 לח. ז. בפרנוולד פגישת מדריכים. בפגישה הזו, בה ישתתפו ב"כ כל הקנים והקיבוצים, יבוררו שאלות חינוכיות, פוליטיות וארגוניות שונות.

פקודים.

מטעם המרכז והתנהגה הראשית של „נחם" יבקרו בשבועות הקרובים את כל הנקודות בבוריה העליונה, בוורית התהתונה, איזור צרפתי, גליל הסן־נסאו (פרנקפורט) וגליל ברגן־בלזן.

על הועדים המקומיים, מזכירויות הקיבוצים והנהגות הקנים להתכונן לבקורים אלה.

בועדת ההכשרה המרכזית.

ועדת ההכשרה ש„י המרכז סדרה בשבועות האחרונים קיבוצי הכשרה במחנות פרנוולד דגנדורף ובירוים.

הוועדה עומדת בקשר מתמיד את המוסדות המתאימים בחיפוש מקומות להכ־שרה חקלאית ומקצועית.

ביירוים.

ביום 28.X ש. ז. התקימה הפתיחה החגיגית של קיבוץ „גאולים" בצעטלין. בחגיגה השתתפו גנרל, קולונל וקטיגור של הממשל האמריקאי, שברכו את המכוכה, הרב שפירא וכו'. החי מנחם (מזכיר הקיבוץ) מברך את האורחים ובעיקר את הרב שפירא, הגנרל והקולונל, שעזרו לקיבוץ ודורש מהם, שיעמדו גם הלאה על משמר הענינים של הקיבוץ. אחרי הברכות הקלמו החברים מנשה, שמעון, עקיבא, רוניה ואליהו. החגיגה השאירה רושם בל ימחה על המשתתפים ועדרה את רוח חברי הקבוץ בעבודתם.

מ. מאסברג.

תקון טעות.

ב„ניצוץ" נר. 3(48) בעמוד ה־5 נפלה טעות בסעיף 7, מחלקה ב' של הח־לטת המועצה. במקום „הפועל המזרחי" הוא הסתדרות עובדים מוכרת על ידי הסתדרות העובדים הכללית, צריך להיות על ידי ההסתדרות הציונית העולמית.

המערכת.

אבלים נעמד ע"י קברך, חברנו היקר

אברהם רוט

תחי חגשמתנו ציון לך!

קבוץ „עלי" לנדסברג.

יצא לאור בדפוס „אונדזער וועג".

רשמים בקיבוץ „בוכנוואלד" בגרינגסהוף.

סוף מעמוד 4.

ועוד הופעה אחת גרמה לי נחת רוח. כאן, בגרינגסהוף חבינו את צוו השעה. אין כאן מקום לפטרויוטיסמום לוקלי.

כאן שמשת העבודה מזור לחתנוונות ולחולשה. חתנאים האקונומיים ובעיקר הנאי חשיכון חם גרועים, אבל החנחלה חתנונה וחלוקת העבודה חנכונה מאפשרים לחתגבר על חקושיים.

חנני מדבר עם מדריך חקיבוץ וחוא אומר לי: „לא תמיד היתה חתתמסרות חדרושה לעבודה, אך חרצון חטוב עצב את חחברה לקיבוץ שלם. קופה משותפת נחפך לענין מובן מאליו".

רושם מצוין עושים חברי חקיבוץ בחיצוניותם: בריאים, נקיים. בראותי זאת, לבי דואב על אותם חחברים חנמצאים באוורת חמחנה חמעיקה ואינם יודעים אודות חיי עבודה בריאים של קיבוץ.

חברים יצאו מן חקיבוץ לצלסחיים לשם יצירת נקודת חכשרה חדשה. שם יבנו באמונתם את חקיבוץ חחדש וירחיבו את רשת חחכשרה חכללית בגרמניה.

ערב שני אני מבלה בחברת חברי. אנו מדברים על חארץ. אתה מתרשם, שהם מאד קרובים אליה, כי שם נמצאים כבר חבריהם. יודעים חם, שתולים תקוות גדולות בקיבוץ „בוכנוולד" בארץ.

יודע אני, חברי קיבוץ בוכנוולד, שלא נתאכזב בכם. אתם חייתם חראשונים שחניפותם את דגל חחלוציות על אדמת גרמניה שלאחרי חמלחמה, שאו ברמה את דגלכם—דגל האחדות והעבודה!

ג. ב.